

Pindakaas- en pastasauspotten op het meeuwenmenu

Foto's op bladzijden 128 en 129: Zilvermeeuwen met door glas uitgescheurde keelzakken op Lebreteiland, 5 mei 2014.
 Pictures on pages 128 and 129: Herring Gulls with throat pouches that are torn by regurgitating glass fragments. (foto Roland-Jan Buijs).

Gerard Ouweneel & Roland-Jan Buijs

Om in de noordelijke Delta kustbroedvogels meer habitat te kunnen bieden werden eind vorige eeuw op en rond de Ventjagersplaat in het Haringvliet ZH vijf eilanden aangelegd. Eén daarvan kreeg de naam Lebreteiland (figuur 1). De kunstmatige eilanden beantwoordden aan hun doel. In het Deltagebied vindt, onder auspiciën van Rijkswaterstaat, een langlopend kustvogelonderzoek plaats, waarbij onderzoekers van het Delta Project Management de kustbroedvogels monitoren. In de zomer van 2013 boden de Ventjagersplaat-eilanden gezamenlijk onderdak aan onder meer 1934 paren Kleine Mantelmeeuwen *Larus fuscus*, 256 paren Zilvermeeuwen *Larus argentatus*, 44 paren Kokmeeuwen *Chroicocephalus ridibundus* en 311 paren Visdieven *Sterna hirundo*.

Op 7 mei 2014 was er gelegenheid Pim Wolf en Rob Strucker van het monitoringteam te vergezellen. Op het Lebreteiland vielen de her en der op de grond liggende hoopjes glasscherven op. Deze waren uitgebraakt door de ter plekke broedende grote meeuwen. Bij het rondje over het eiland bleek het glas geconcentreerd op een aantal plekken te liggen, vrijwel altijd op weinig begroeide terreindelen. In de

directe omgeving van nesten was nauwelijks glas te vinden, alsof de meeuwen slechts enkele plekken gebruikten om glas op te braken.

De op Lebreteiland en ook elders langs het Hollandsch Diep (Sassenplaat) ZH, Haringvliet (Slijkplaat) ZH, Krammer-Volkerak (Krib Midden Hellegat, Noordplaat en Krammerse Slikken) ZH en op het industrieterrein Moerdijk NB broedende grote meeuwen gaan veelvuldig foerageren bij een glasverwerkingsbedrijf dat is gevestigd op het industrieterrein Dintelmond bij Dinteloord NB, 7,5 km verwijderd van het Lebreteiland (figuur 1). De vogels bezoeken er de glasbelt, waarbij ze enige voorkeur vertonen voor de scherven van potten met resten pindakaas en pastasaus (waarneming R.J. Buijs). Die schrokken ze op, waarna het eetbare wordt verteerd en de stukken glas weer uitgebraakt. Enkele meeuwen zijn waargenomen met een door het glas uitgescheurde keelzak of tong (zie foto's), maar in zijn algemeenheid lijken de vogels weinig schade te ondervinden van hun portie glas met voedselresten. Ook enkele gevangen vogels met een beschadigde keelzak waren in goede conditie en maakten

deel uit van de broedpopulatie (gevangen op volledige legsels). Na het ringen zijn ze opnieuw in ogenschijnlijk goede conditie waargenomen.

Het bewuste bedrijf met de glasbelt is niet in zijn sas met het meeuwenbezoek. Men bracht netten aan om de vogels weg te houden, maar daar vliegen ze onderdoor. Ook is waargenomen dat de meeuwen gebruik maken van de poortopening in de netten ten behoeve van het af- en aanrijdende vrachtverkeer. Bij een glaszamelaar in de Rotterdamse Waalhaven ZH zijn ook dagelijks foeragerende Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen aanwezig.

Aannemelijk is dat het de Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen bij het consumeren van glasscherven is te doen om de daaraan klevende voedselresten. Dat voedselgedrag is bekend. Zo zijn tijdens ringonderzoek aan Zilvermeeuwen in het Markiezaat NB en Verdrongen Land van Saefthinghe Z ook glasscherven aangetroffen, zij het in mindere mate (R.J. Buijs). Van deze vogels is bekend dat ze vooral in de Belgische provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen foerageren. Bij het scala aan bizarre attributen dat Camphuysen *et al.* (2008) aantreffen in ruim 3700 voedselmonsters op Texel NH bevonden zich in 20 gevallen glasscherven. Ook bij nestonderzoek aan Kleine Mantelmeeuwen op Schiermonnikoog Fr werden glasscherven aangetroffen (Kleefstra 2014). Bij het omvangrijke pak-

ket aangetroffen buitenissige zaken in Camphuysen *et al.* (2008) bevonden zich nog wel vreemdere voorwerpen, tot een mobiele telefoon en een leger plastic soldaatjes toe. De conclusie was dat slechts een minderheid van de Texelse grote meeuwen zich te buiten ging aan het verorberen van zonderlinge artikelen, waarbij Zilvermeeuwen hoger scoorden dan Kleine Mantelmeeuwen.

Op basis van de waarnemingen bij de glasverwerker op Dintelmond lijkt dat beeld in Zuidwest-Nederland anders. In de maanden maart tot augustus foerageren hier ogenschijnlijk meer Kleine Mantelmeeuwen dan Zilvermeeuwen. De Kleine Mantelmeeuwen uit het Krammer-Volkerak, Haringvliet en Hollandsch Diep zijn overigens voor het merendeel terrestrisch georiënteerd en foerageren veelvuldig op regenwormen en emelten op de Brabantse dekzanden. Ze bezoeken echter ook veelvuldig vuilstortplaatsen in Bergen op Zoom, Breda en Tilburg NB (o.a. Gyimesi *et al.* 2011, R.J. Buijs eigen waarnemingen). Of dat ook geldt voor de meeuwen van het Lebreteiland is gissen. Een feit is dat de glasbelt van Dintelmond op een steenworp afstand ligt van de Ventjagersplaat en nabij het knooppunt van Hollandsch Diep, Haringvliet en Krammer-Volkerak, waar in 2013 in totaal bijna 5500 paren Kleine Mantelmeeuwen en Zilvermeeuwen broedden. De meeuwen hebben hun schervengerechten dus dichtbij huis.

Roland-Jan Buijs

Figuur 1. Ligging van de Ventjagersplaatelandjes ten opzichte van het glasverwerkingsbedrijf, industrieterrein Moerdijk en enkele andere broedgebieden van Kleine Mantelmeeuwen en Zilvermeeuwen in de noordelijke Delta. Position of the areas and islands with breeding gulls in the northern part of the Delta in relation to the glass-processing plant.

LITERATUUR

- Camphuysen C.J., S. Boekhout, A. Gronert, V. Hunt, T. van Nus & J. Ouweland. 2008. Bizarre prooien: vreemd voedsel opgepikt door Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen op Texel. *Sula* 21: 49-61.
- Gyimesi A., T.J. Boudewijn, M.J.M. Poot & R.J. Buijs. 2011. Habitat use, feeding ecology and reproductive success of Lesser Black-backed Gulls breeding in Lake Volkerak. Rapport 10-234, Bureau Waardenburg BV, Culemborg.
- Kleefstra R. 2014. Broedvogelmonitoring op Schiermonnikoog in 2014. Sovon-rapport 2014/39. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Strucker R.C.W., M.S.J. Hoekstein & P.A. Wolf. 2014. Kustbroedvogels in het Deltagebied 2013. Rapport Delta Project Management, Culemborg/Vlissingen.

Gerard Ouweneel, Lijster 17, 3299 BT Maasdam; glo@xs4all.nl

Roland-Jan Buijs, Buijs Eco Consult B.V., Philips van Dorpstraat 49, 4698 RV Oud-Vossemeer, rjbuijs@buijsecoconsult.nl

Lesser Black-backed Gulls and Herring Gulls feeding on glass

This short note describes how Lesser Black-backed Gulls *Larus fuscus* and Herring Gulls *L. argentatus* regularly feed at a glass-processing plant near their colonies. The factory is situated in the northern part of the Dutch Delta, in the southwest of the Netherlands, in an area where almost 5500 pairs of Lesser Black-backed Gulls and Herring Gulls were found breeding in 2013, divided over several island

colonies (Fig. 1). The factory mainly processes used glass jars with leftover food. The gulls take glass fragments, with a preference for glass with remnants of peanut butter and pasta sauce. Some gulls damage their crop or tongue when they regurgitate pellets of glass fragments. However, these wounds seem to heal quickly and the birds are in good condition.